

El viatge de Stefan Zweig

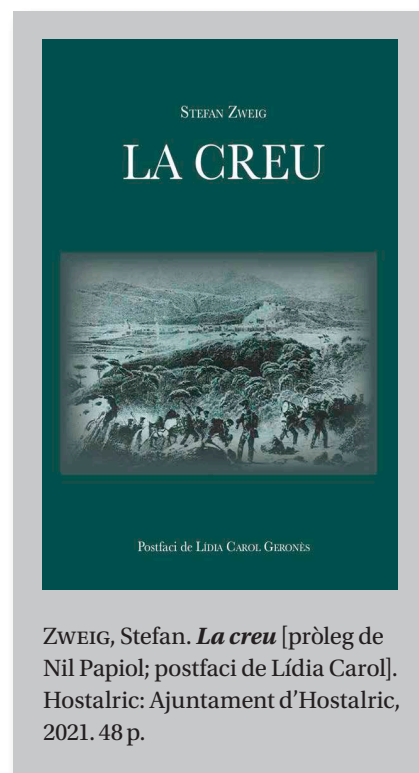
Text > PERE BOSCH

Fa tres anys, l'alcalde d'Hostalric, Nil Papiol, va tenir coneixement de l'existència d'un conte de Stefan Zweig ambientat als afores de la vila durant la Guerra del Francès, concretament el 1810. El relat no era inèdit. Havia estat publicat per primera vegada el 1906, quan l'escriptor austríac tenia només vint-i-cinc anys, i fins i tot disposàvem d'una traducció al català, en una edició conjunta amb altres relats breus. L'Ajuntament, però, ha volgut recuperar-lo i l'ha tornat a editar, amb un pròleg de Papiol i un postfaci de la professora Lídia Carol, qui ha estudiat els textos de Zweig inspirats en el seu viatge a terres catalanes. La publicació d'aquesta petita joia és un encert. I no només per l'interès pròpiament local, sinó també per la qualitat literària que té.

L'argument del conte és ben senzill. Un destacament de l'exèrcit napoleònic és assaltat per un grup de guerrillers prop de la vila i, durant aquella topada, un coronel ensopega fortuïtament amb la soca d'un arbre, una situació ben absurda que li fa perdre el sentit i la noció del temps. El soldat es desperta, poca estona després, enmig del bosc, quan el combat ja ha acabat. I la situació del coronel, perdut enmig d'un territori hostil, dona peu a Zweig per explotar els sentiments humans: l'angoixa dels primers instants; la ira quan descobreix el destí dels seus

soldats; el cansament, la fam i la set a mesura que passa el temps; la ràbia desfermada contra un pobre anònim a qui li pren la roba; i, finalment, la joia fugissera quan albira un destacament francès. La carretera i el bosc, escenaris d'aquesta petita tragèdia, simbolitzen una natura que sembla confabular-se per accentuar totes les misèries humanes, mentre que la creu, que dona nom al conte, no és només una condecoració que portarà el coronel a la perdició, sinó també la posició d'un cadàver, estès a terra «com una gran creu, creu enlluernadora que il·luminava els terrossos de gleba, negrencs, cremats...».

Zweig no només demostra una habilitat especial quan es tracta d'explorar els sentiments humans, sinó també quan reconstrueix els esdeveniments històrics. A *La creu*, per exemple, posa de manifest un coneixement notable de la Guerra del Francès, des de la crueltat del mariscal Augereau (l'únic personatge històric que apareix en el conte i l'únic del qual coneixem la identitat) fins a la resposta de la guerra de guerrilles. Altrament, els escenaris resulten perfectament versemblants i fins recognoscibles. Tal com afirma Lídia Carol en el postfaci, l'escriptor austríac «no només va veure Hostalric des del tren, sinó que va tenir l'oportunitat d'estar-s'hi un temps per veure els escenaris on

ZWEIG, Stefan. *La creu* [pròleg de Nil Papiol; postfaci de Lídia Carol]. Hostalric: Ajuntament d'Hostalric, 2021. 48 p.

ambientaria el seu relat». Malgrat les escasses referències geogràfiques que apareixen en el relat, resulta inevitable imaginar-se Zweig passejant pels carrers de la vila, vorejant la muralla i contemplant-ne les torres. I, per a qualsevol lector, es fa difícil resistir la temptació de seguir les seves passes amb aquest relat a la mà.

El joc de l'aigua

Text > JORDI ARBONÈS, NIF

A *Danielàndia*, de l'Editorial Trípod, l'autor Lluís Balsells (Lleida, 1950) ens proposa un joc literari interessant i polièdric. Hi crea una escenografia repleta de racons i espais que remetent a la mirada d'un passejant, algú discret que observa sense voler intervenir en l'acció. El llibre es compon de diversos contes i narracions, alguns en forma de dietari i tots amb notes i registres diferents. A mesura que el lector avança, constata que té a les mans una espècie de teixit d'escubidú de molts colors que va des-

fermant plana a plana. Aleshores es crea la sensació paradoxal que, a mesura que es desfan els nusos d'escubidú, es va construint el paisatge d'una novel·la l'acció de la qual passa en aquest lloc imaginat que Balsells denomina *Danielàndia*. Un territori on l'aigua és omnipresent, l'aigua domesticada i urbana de les banyeres i les piscines. L'aigua és un leitmotiv que cada vegada es pot interpretar d'una manera diferent. Els diferents personatges en necessiten d'una manera vital i de vegades obsessiva: busquen les piscines, semblen

nascuts dels esquitxos de les piscines. N'és el líquid amniòtic, terapèutic o metafòric.

El text està escrit amb la saviesa de la senzillesa, l'humor i el domini de la llengua. En cada capítol es proposen situacions noves que, d'una manera gairebé imperceptible, remetent a moments recorreguts en capítols anteriors en els quals la intriga es disfressa de quotidianitat. El passejant camina, s'atura i s'amaga a Danielàndia sense saber on són les fronteres d'aquest lloc; les intueix, les endevina i, de seguida,